

Sygn. akt VI Ga 357/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Frankowska

Sędziowie: SO Anna Walus-Rzasa (spraw.)

SO Anna Harmata

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Zawilo

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko: M. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w R. V Wydziału Gospodarczego z dnia 17 czerwca 2015 r., sygn. akt V GC 1332/14

uchyla zaskarżony wyrok i znosi postępowanie od dnia 17 czerwca 2015 r. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R.V Wydziałowi Gospodarczemu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt **VI Ga 357/15**

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 stycznia 2015 r.

Pozwem wniesionym w dniu 2 września 2014 r. do Sądu Rejonowego w R. powód (...) Sp. z o.o. wniósł o zasądzenie kwoty 2.524,86 zł na jego rzecz wraz z odsetkami ustawowymi od kwot: 888,93 zł od dnia 30 września 2011 r. do dnia zapłaty, 888,93 zł od dnia 12 września 2012 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 747,00 zł od dnia 3 września 2013 r. do dnia zapłaty, tytułem zawartej w dniu 21 września 2011 r. umowy o usługę rejestracji domen internetowych z pozwaną M. M.. W uzasadnieniu powództwa wskazano iż, przedmiotowa umowa była zawarta w sposób prawidłowy i właściwy dla tego typu świadczeń. Dla wykazania roszczenia pieniężnego do pozwu załączono stosowne faktury VAT potwierdzające kwotę zaległości oraz termin jej wymagalności.

W dniu 17 listopada 2014 r. pozwana skutecznie wniosła do Sądu Rejonowego w R. odpowiedź na pozew powoda, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Pozwana zaprzeczyła wszelkim okolicznościom i twierdzeniom złożonym w pozwie przez powoda. Zakwestionowała fakt zawarcia umowy pomiędzy stronami wskazując, iż doszło do wielu

nieprawidłowości przy zawieraniu przedmiotowej umowy. Nadto strona pozwana wskazała, iż złożyła oświadczenie pod wpływem błędu, wobec powyższego skutecznie odstąpiła od spornej umowy z powodem.

Sąd Rejonowy w R. po dokonanej ocenie materiału dowodowego wyrokiem z dnia 17 czerwca 2015 r. sygn. akt V GC 1332/14 powództwo oddalił oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, iż w ramach prowadzonej działalności w dniu 21 września 2011 r. firma (...) zwróciła się do pozwanej telefonicznie z ofertą zawarcia umowy na usługę rejestracji domen internetowych. Na podstawie niniejszej rozmowy zdaniem pełnomocnika powoda została zawarta umowa o świadczenie usług. W związku z powyższym zostały wystawione faktury VAT, które nie zostały uregulowane przez zamawiającą. Kolejno wobec pozwanej zostały skierowane przesądowe wezwania do zapłaty. Pozwana w dniu 10 stycznia 2012 r. złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość, wraz z oświadczeniem o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Kolejno pismem z dnia 30 października 2012 r. pełnomocnik pozwanej potwierdził stanowisko M. M. wskazując, iż nigdy nie była ona związana żadną umową z powodem. W związku z powyższym powód skierował sprawę na drogę postępowania sądowego.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dowodów z dokumentów, które nie budziły wątpliwości, co do swojej autentyczności i nie były kwestionowane przez strony. Nadto Sąd uzupełniająco przesłuchał stronę pozwaną, na okoliczność zawarcia umowy z pozwanym. Zeznania strony były spójne logiczne i wyczerpujące, zgodne z zebrany materiał dowodowy, w związku z czym Sąd uznał je za wiarygodne.

Uzasadniając wyrok Sąd Rejonowy wskazał, iż pierwszorzędną kwestią w przedmiotowej sprawie był fakt zawarcia pomiędzy pozwaną a powodem (...) Sp. z o.o. w W. umowy o świadczenie usług rejestracji domen internetowych. Strona pozwana bowiem kwestionowała fakt zawarcia przedmiotowej umowy z uwagi na brak stosownego dokumentu potwierdzającego niniejszy stan. Nadto wskazywała, iż składając oświadczenie woli działała pod wpływem błędu wywołanego podstępnie przez powoda.

Sąd I instancji wskazał, iż przedmiotowa umowa jest rodzajem umowy zawieranej na odległość, regulowanej pozakodeksowo, w szczególny sposób. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest poinformowanie klienta o warunkach i przedmiocie umowy, a także o prawie do odstąpienia od złożonego oświadczenia przy użyciu środka porozumiewania się na odległość.

Sąd Rejonowy przytoczył treść art. 6 k.c. W myśl powołanego przepisu ten, kto powołuje się na określone prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie, ten zaś, kto neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje.

Sąd Rejonowy uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w świetle całokształtu okoliczności sprawy, w tym twierdzeń stron, nie pozwala na przyjęcie zasadności żądania pozwu. Wbrew twierdzeniom powoda strony nie łączyła umowa o usługę rejestracji domen internetowych. W oparciu o twierdzenia stron w pismach procesowych przedmiotowa umowa została zawarta wadliwie, w pierwszej kolejności powód nie przedstawił żadnego dokumentu potwierdzającego zawarcie niniejszego, spełniającego warunki formalne przyjęte dla tego typu stosunków. Z materiału dowodowego nie wynika również, aby pozwana została prawidłowo poinformowana o przedmiocie, celowości, warunkach i kosztach niniejszego. Nie wykazano również w sposób dostateczny chwili potwierdzenia zawarcia przedmiotowej umowy przez powoda. Sąd I instancji podkreślił również, iż dokumenty załączone przez powoda nie mogą w sposób jednoznaczny potwierdzać zawarcia umowy, nadto nie zostały potwierdzone przez pozwaną.

Konkludując Sąd Rejonowy stwierdził, że powód nie wykazał, iż strony łączył ważnie zawarty stosunek gospodarczy, w związku z czym jego roszczenia w tym stanie rzeczy są niezasadne.

Niezależnie jednak od powyższego w wypadku uznania umowy za skuteczną, Sąd Rejonowy przyjął, iż roszczenia powoda są bezpodstawne i nie mogą zostać uwzględnione z uwagi na fakt iż, pozwana złożyła ważne oświadczenie o odstąpieniu od niniejszej umowy. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym stronie zawierającej umowę na odległość z przedsiębiorcą przysługuje tzw. prawo do namysłu, jest ono rozumiane jako prawo do odstąpienia od umowy. W przypadku przedsiębiorcy podstawą uchylenia się od skutków oświadczenia woli, jest powołanie się na konstrukcję błędu, co też uczyniła pozwana. Z dokumentów załączonych do odpowiedzi na pozew oraz z zeznań strony wynika, iż w sposób zawiniony została wprowadzona w błąd w celu zawarcia niekorzystnej dla niej umowy. Nadto nie została ona poinformowana o możliwości odstąpienia od przedmiotowej umowy. W związku z czym termin do odstąpienia od złożonego świadczenia ulega wydłużeniu. Przyjąć więc należy, iż oświadczenia pozwanej złożone wobec powoda są skuteczne i ważne. Reasumując, powyższe działania prowadzą do traktowania umowy za niezawartą.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy uznał powództwo za całkowicie bezzasadne i oddalił je na podstawie wyżej powołanych przepisów. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowi art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Apelujący zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- nieważność postępowania wskutek niedoręczenia pełnomocnikowi powoda wezwania na rozprawę poprzedzającą wydanie wyroku w sprawie, a ponadto:
- naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów procedury art. 505³⁷ § 3 k.p.c. i niedoręczenie powodowi pisma, o którym mowa w tym przepisie;
- zastąpienie uzupełnienia sprzeciwu tj. pisma o którym mowa w art. 505³⁷ § 3 k.p.c. odpowiedzią na pozew;
- błędną ocenę materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że w sprawie występuje umowa zawierana na odległość, pozwana skutecznie odstąpiła od umowy zawartej na odległość oraz że miała prawo odstąpienia od umowy i że powinna być o nim poinformowana.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie najdalej idącym zarzutem apelacyjnym sformułowanym przez stronę powodową był zarzut nieważności postępowania, wskutek niedoręczenia pełnomocnikowi powoda wezwania na rozprawę poprzedzającą wydanie wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego zarzut ten jest trafny. Powód został pozbawiony możliwości obrony swoich praw, a tym samym zaistniała przyczyna nieważności postępowania określona w art. 379 pkt 5 k.p.c.

Stwierdzenie, że w sprawie zaszła przesłanka nieważności postępowania prowadzi obligatoryjnie do podjęcia rozstrzygnięcia o uchyleniu zapadłego wyroku i zniesieniu postępowania w zakresie, w jakim zostało ono dotknięte rzeczoną nieważnością (art. 386 § 2 k.p.c.). Stosownie do treści przepisu art. 379 § 1 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw.

Zgodnie zaś z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, jeżeli strona na skutek wadliwości procesowych sądu nie mogła uczestniczyć i nie uczestniczyła w rozprawie bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, to zachodzą podstawy, by przyjąć, że strona ta została pozbawiona możliwości obrony swych praw (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/00, niepubl.). Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw w procesie oznacza

sytuację, w której sąd nie powinien w ogóle przystępować do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, inaczej bowiem naraża się na konsekwencje określone w art. 386 § 2 k.p.c. Ma to miejsce między innymi wtedy, gdy skutek naruszenia przez sąd obowiązujących przepisów prawa, strona nie brała udziału w sprawie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 czerwca 2002 r., sygn. I ACa 1372/01, OSA 2004/1/2).

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie dokonał skutecznego doręczenia pełnomocnikowi powoda wezwania na rozprawę z dnia 17 czerwca 2015 r., na której doszło do jej zamknięcia, a następnie wydania wyroku. Mając na uwadze tok postępowania, należy zauważyć, że o rozprawie w dniu 20 maja 2015 r. strony zostały powiadomione, jednak za stronę powodową nikt się nie stawił. Sąd postanowił odroczyć rozprawę na kolejny termin, uznając za zasadne przesłuchanie stron. Mimo zastępstwa procesowego, zawiadomienie o rozprawie wyznaczonej na dzień 17 czerwca 2015 r. zostało wysłane, zgodnie z zarządzeniem sędziego, tylko powodowi i pozwanemu osobiście. Na rozprawie tej, bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, pełnomocnik strony powodowej nie stawił się, na skutek tego, że nie został prawidłowo powiadomiony. Tym samym doszło do pozbawienia strony postępowania, możliwości obrony swych praw, a to powoduje, że postępowanie przed tym Sądem dotknięte zostało nieważnością w tym właśnie zakresie.

W świetle dokonanych wywodów bezprzedmiotowe i przedwczesne staje się snucie rozważań w zakresie pozostałych zarzutów podniesionych w apelacji, a dotyczących dokonania błędnej oceny materiału dowodowego, przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, jak również zarzutów dotyczących naruszenia przepisu art. 505³⁷ § 3 k.p.c.

Sąd Okręgowy wskazuje, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy dokona prawidłowego doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy i przeprowadzi dalsze postępowanie.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że postępowanie przed Sądem Rejonowym, począwszy od posiedzenia z dnia 17 czerwca 2015 r. dotknięte było nieważnością postępowania przewidzianą w art. 379 pkt 5 k.p.c., co skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku, zniesienia postępowania toczącego się w warunkach nieważności i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Z przedstawionych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.